

BERLINGSKE TIDENDE

BOLIGEN

4

Onsdag 8. september 1993

Design: Anne Fabricius Møller og Hans Hvass for firmaet
Octo - Foto: Ole Akhøj

Scandinavian Furniture Fair '93

Se Boligen side 3

Professorens grønne drøm

Byerne kan blive mere grønne end landet og lave mere ilt end beboerne bruger, hvis vi sår græs på taget, og lader planterne klatre op ad facaden, siger den irske professor Declan Kennedy.

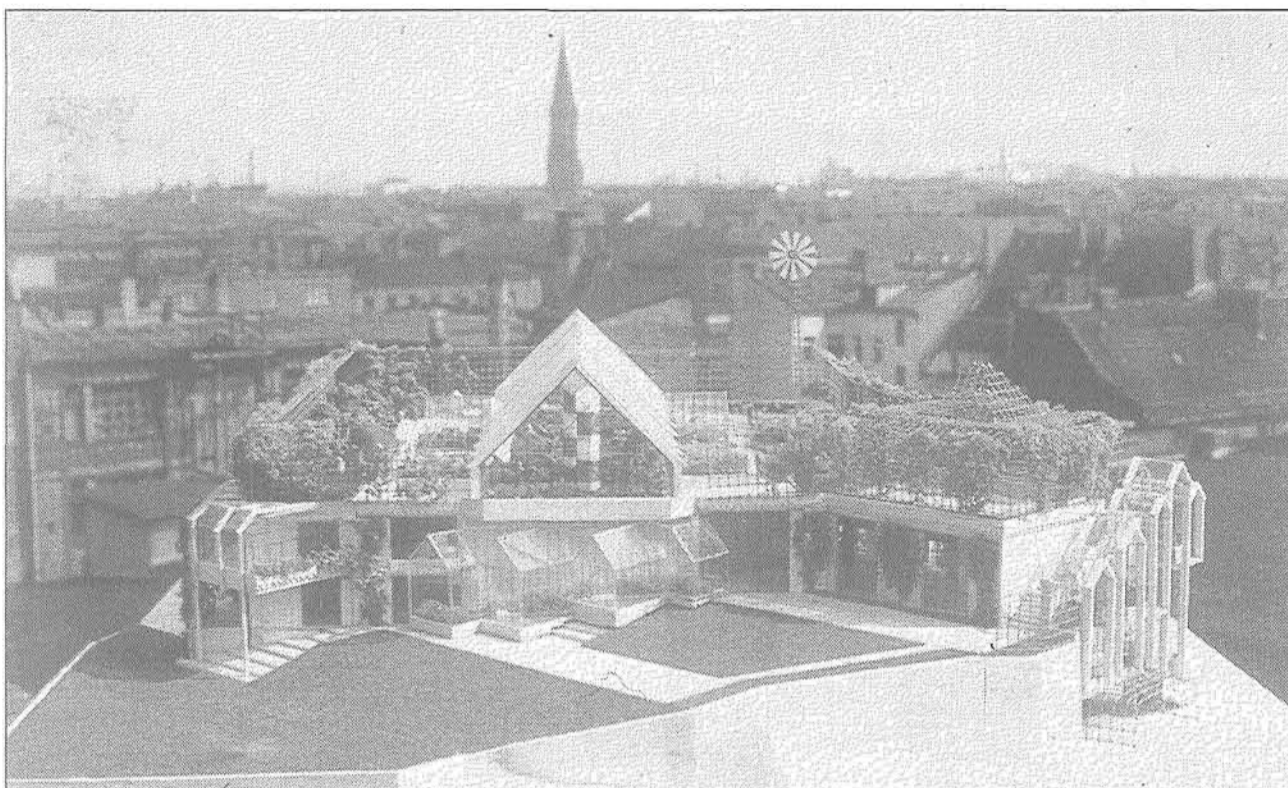
Se Boligen side 2.

Hus i pagt med naturen

Se Boligens bagside

Foto: Steen Jacobsen

En af Declan Kennedys modeller for fremtidens beplantede huse, der skaber mere ilt end beboerne bruger.

Professor Kennedys drøm

Den irske professor Declan Kennedy har en vision om storbyer, der ligner de hængende haver i Babylon. Hvis vi lader slyngplanter gro op ad facaden og sår græs på taget, så kan byerne lave mere ilt, end beboerne bruger.

Af JAKOB ELKJÆR

Vejen frem mod grønnere byer er klatreplanter på facaden, tomater på terrassen og duften fra frisk grønt græs på taget.

»Mange tror, man skal flytte ud på landet i et hus med jord på taget, for at leve økologisk, men det er noget sludder; i byer med etagebyggeri har vi et overfladeareal, der er mange gange større end ude i naturen. Byen kan skabe mere land og natur, end der har været før,« siger Declan Kennedy.

Declan Kennedy bygger sine udtalelser på forskning i og praktisk arbejde med grøn byfornyelse i Tyskland. Han var professor i byplanlægning

og økologi på Teknisk Universitet i Berlin frem til 1986. Siden har Declan Kennedy arbejdet som arkitekt og koordinator på grønne byfornyelser i Berlins hjerte og i nyere forstadsbebyggelser i Niedersachsen.

»Vi fornyede en femetagers bygning i Kreuzberg i Berlin. Her viste vore målinger, at én ejendom med beplantning gav ilt nok til beboerne i tre ejendomme,« siger Declan Kennedy.

Giv huset tøj på

Flere af Declan Kennedys økologiske byfornyelser er meget avancerede: Det grågrummede spildevand fra køkkenvasken strømmer ned gennem kummer med planter på terrasserne, så det bliver rensat tilstrækkeligt til, at det kan bruges igen i toiletterne. Glasaltaner og solfangere udnytter solvarmen, og varmevekslere sørger for at udnytte varmen i den fugtige luft fra køkken og bad.

Men Declan Kennedy understreger, at man ikke må gå så langt, at beboerne ikke kan følge med.

»Den første generation af økologer var fanatiske og kompromisløse. De skubbede

folk fra sig, fordi de krævede, at alle skulle bruge komposttoiletter fra den første dag.«

I stedet vil han imødekomme skeptikerne med grønne planter, fordi haven, drivhuset og kolonihaven altid har været en del af vor kultur.

»Mange mennesker længes efter det grønne. Man kan se det i storbyer, hvor beboere tager loven i egen hånd, fjerner fliserne og laver køkkenhaver. Selv bureaukrater har pottplanter i vinduerne,« siger Declan Kennedy.

I Berlin har han iagttaget, hvordan planterne har fået efterspørgslen efter grønne lejligheder til at stige.

»Det skyldes, at beboerne kan mærke fordelene ved grøn beplantning. Vi giver bygningen en pullover på. Luften mellem bladene og taget isolerer mod kulden, sætter larmen fra bilerne ned, binder skidt og støv fra luften, og så er det et godt levested for mange bier og fugle.«

Klatreplanter

Planterne skal klatre på hegn, plankeværker, garager, terrasser og mure. Klatreplanter på sydvendte mure skal kun bære løv om sommeren, så luftpudden mellem blade og murværk forhindrer overophedning. Om vinteren skal solen have lov at varme huset op. De stedsegrønne efeu og benved skal dække murene mod nord, så de er isoleret hele året.

»Det er den rigtige måde at bruge mere end halvdelen af byens overfladeareal på,« siger Declan Kennedy.

Parkafdelingen i Københavns kommune giver Declan Kennedy ret i, at facadebeplantning er både gavnlige og smukke. Afdelingen har lavet en folder, der fortæller om mulighederne for grønne mure.

»Men gamle smukke huse skal man ikke gemme bag slyngplanten arkitektens trøst,« siger Herman Køner, der er landskabsarkitekt i Kø-

benhavns kommunes parkafdeling.

Græs på taget

Det er ikke nok med klatreplanter på murene og tomater på altanen. Declan Kennedy vil også have græs på taget.

I 1880'ernes Berlin var det moderne med græstage, og i dag kan man stadig finde intakte græstage fra den tid. Græsset gror i tørvestrøelse med gødning i. Det falder ikke ned, fordi tagene har en vinkel på under 27 grader. Den tyske professor i bygningskonstruktion, Gernod Minke, har målt, hvor meget ilt græstagene i Berlin afgiver. Et stykke uskåret græs, der er halvanden meter på hver led, afgiver lige så meget ilt, som et menneske bruger om dagen. Declan Kennedy mener, at man kan så græs på ældre tage som et led i byfornyelsen, men det er hans danske kollegaer uenige i.

»Vi vil gerne advare mod græstage i byfornyelsen,« siger arkitekt Jens Clemmensen fra Byfornyelsesselskabet København.

»Mange af tagene er medtagne af svamp og slid. Jeg tror græstage vil forværre problemerne.«

Til gengæld har Byfornyelsesselskabet København anbefalet tagterrasser de steder, hvor beboerne mangler friarealer. Der findes ingen danske undersøgelser over effekten af græs på tage. Byfornyelsesselskabet har heller ingen planer om at foretage dem.

Declan Kennedy mener tværtimod, at græs øger tagets holdbarhed.

»Se på græstagene i Berlin. Det har ikke været nødvendigt at skifte dem i 100 år, fordi græsset har beskyttet dem mod vind og vejr, mens almindelige tage normalt skal skiftes hvert 25. år.«

Fremtiden vil vise om professor Kennedys drøm bliver til virkelighed.

Grønne mure får det blå stempel

Danske myndigheder har i mange år advaret mod klatreplanter på et forkert grundlag. Det konkluderer Palle Kristoffersen fra Forskningscentret for Skov og Landskab med baggrund i rapporten, Facadebeplantning.

Af JAKOB ELKJÆR

Mange boligejere har fældet deres vedbend eller rådhusvin, så byerne er blevet mindre grønne. Boligejerne har hørt, at de grønne klatrere kan ødelægge deres murværk. Miljøministeriet og foreningen Bygerfa har advaret mod klatreplanterne, fordi de skulle trænge ind i murværket og ødelægge det eller trænge igennem vindueskarme og give fugtskader.

Konklusionen i rapporten Facadebeplantning er stik modsat. Klatreplanter beskytter murværket mod sur regn og fugtighed. Kun hvis murværket er meget dårligt vedligeholdt kan klatreplanter være skadelige.

Rapporten er udarbejdet af Forskningscentret for Skov og Landskab, Statens Byggeforskningsinstitut og Dansk Teknologisk Institut, der har undersøgt 22 grønne facader i Danmark.

I et erfaringsbrev fra Foreningen Bygerfa med navnet »Bygningskader forårsaget af plantevækst« fra 1980, står der at »specielt selvhæftende planter bør undgås.«

»Vi mener, at påstandene i erfaringsbrevet er udokumenterede. Undersøgelserne minder mig om populærvidenskabelige havebøger, der er ganget op til stor skala,« siger landskabsarkitekt Palle Kristoffersen fra Forskningscentret for Skov og Landskab.

Erfaringsbrevene bliver brugt af byggeteknikere og som dokumentation i retssager.

»Brevet er mere negativt end korrekt er; og der vil foreligge et nyt ved årsskiftet,« siger arkitekt Sven Bork, der redigerer Bygerfas blade. Bygge- og boligstyrelsen og SBI er blandt medlemmerne i foreningen.

En bredside

Miljøministeriet har også undsagt klatreplanter. I en publikation om »Vedligeholdelse af bevaringsværdige huse« fra 1990 frarådes beplantning af facader, fordi det kan beskadige murværket.

Rapportens forfattere giver Miljøministeriet en bredside.

»Der har været et klart mønster i de negative betragtninger vedrørende facadebeplantningers påvirkning af murværk og bygninger. Hidtil har de været bygget på fejlagtige og dårligt underbyggede oplysninger,« står der i rapporten.

Arkitekt Ulla Lund fra Miljøministeriet har ikke læst rapporten endnu.

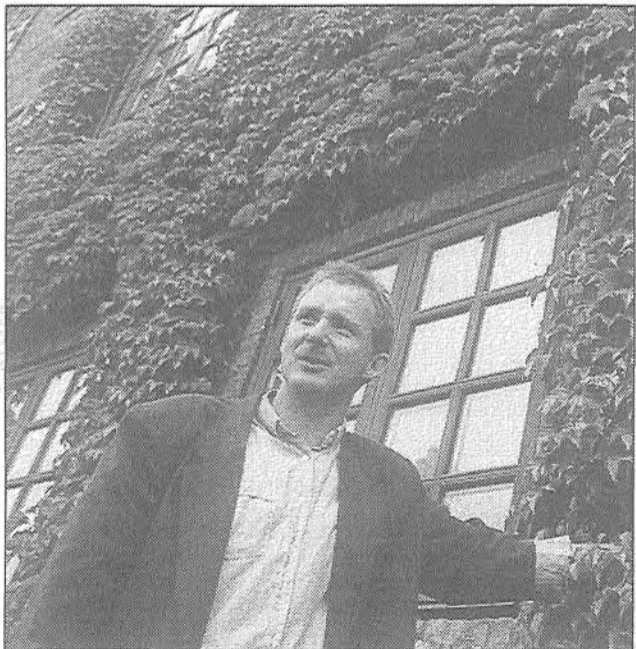
»Men vi må tage hatten af for ny viden. Hvis de har påvist, at det ikke skader, må vi tage det til efterretning,« siger Ulla Lund.

Rapporten er bestilt og udgivet af Bygge- og Boligstyrelsen under Boligministeriet for at fremme grøn byfornyelse i Danmark.

Bekymringen for skader har nemlig gjort, at selvhæftende facadeplanter hidtil ikke er blevet brugt i byfornyelsen i Danmark. Nu håber Bygge- og Boligstyrelsen, at undersøgelsen vil udbrede anvendelsen af facadebeplantning i forbindelse med byfornyelsen.

Bygge- og Boligstyrelsen ønsker en udbredelse af klatrende planter, fordi rapporten peger på deres gavnlige effekter. Klatreplanter binder luftens skidt, forbedrer klimaet ude og inde, samtidig med at de isolerer en bygning, så varmetabet bliver mindre.

Foto: MORTEN JUHL

»Sådan en rådhusvin er som en paraply, der beskytter murværket,« siger landskabsarkitekt Palle Kristoffersen ved Hulgårdsvej i Københavns Nordvest-kvarter.

BERLINGSKE TIDENDE
Boligen

Tlf.: 33 75 75 75

Boligredaktør
Ove Christensen

Ugens boligtilbud

Liebhaverboliger 10	Ejendomme udlandet . . . 17
Villaer, Rækkehuse . . . 11	Fritidsejendomme 17
Huse på landet 12	Typehuse, grunde 17
Ejerlejligheder 12	Bo billigt 18
Lejeboliger 16	Håndværkernøglen 18